



## Betänkande av postfinansieringsutredningen (SOU 2023:4)

Remiss från Finansdepartementet  
Remisstid den 3 juni 2023

### Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

### Föredragande borgarrådet Karin Wanngård

#### Sammanfattning av ärendet

Finansdepartementet har remitterat betänkandet av postfinansieringsutredningen (SOU 2023:4) till Stockholms stad för yttrande.

Utredningen redogör för den svenska postmarknaden och den samhällsomfattande posttjänsten. Utredningen innehåller förslag på ändringar av den samhällsomfattande posttjänstens omfattning, servicenivåer, finansieringsmodeller och definitionen av brev.

#### Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

*Stadsledningskontoret* har inget att erinra mot förslaget och bedömer att förslaget inte har någon ekonomisk eller organisatorisk påverkan på staden.

#### Föredragande borgarrådets synpunkter

Posttjänster är en viktig del av en fungerande infrastruktur i hela landet. Till följd av minskade volymer för brevfräsändelser har förutsättningarna för postleveranser förändrats. Ytterligare faktorer som påverkat förutsättningarna är konkurrensutsättning på en i praktiken för stora delar av brevmarknaden icke-existerande marknad samt en ägarstruktur som dränerat den svenska posten på ekonomiska resurser.

Sammantaget innebär det att postservicen till medborgarna försämrats på ett oroande sätt. För Stockholms stads verksamheter är påverkan av utredningens förslag i enlighet med stadsledningskontorets yttrande begränsat men för många medborgare såväl i Stockholm som i övriga landet kan förslagen ha uppenbart negativa konsekvenser. Det bör ankomma på regeringen att närmare analysera och utvärdera konsekvenserna av utredningens förslag samt vid behov vidta åtgärder för att motverka negativa effekter. I övrigt instämmer jag i stadsledningskontorets bedömning och hänvisar till tjänsteutlåtandet i sin helhet.

Stockholm den 24 maj 2023

Karin Wanngård

Bilaga

Remiss Betänkande av Postfinansieringsutredningen, dnr KS 2023/313-1.1

**Borgarrådsberedningen** tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

## Ärendet

Postutredningens uppdrag var att utvärdera den samhällsomfattande posttjänstens omfattning och vilka tjänster som bör ingå. Utredningen har gjorts mot bakgrund av att brevmängderna har minskat betydligt under 2000-talet och förväntas fortsätta göra det, dessutom förväntas inte portointäkterna vara tillräckliga för att finansiera tjänsten om några år. Det är Postnord som i praktiken utgör den samhällsomfattande posttjänsten i Sverige och som genom bolagets tillståndsvillkor är ålagt att tillhandahålla denna posttjänst.

Postnord har idag ett krav att kunna leverera brev inom två arbetsdagar. Eftersom den samhällsomfattande posttjänsten väntas behöva finansiering utöver portointäkterna skulle utredningen även undersöka möjliga finansieringsmodeller.

Postlagen (2010:1045) reglerar den samhällsomfattande posttjänsten i Sverige och är en del av genomförandet av EU:s postdirektiv i svensk rätt. Enligt lagen ska posttjänsten finnas i hela landet, vara av god kvalitet och tillgänglig till rimliga priser. Medlemsstaterna har skyldighet att säkerställa att tjänsten garanteras minst fem dagar i veckan. Ett eller flera företag utses av medlemsstaterna för att tillhandahålla tjänsterna. Skyldigheten gäller adresserade försändelser som väger högst 2 kg. Beträffande paket gäller skyldigheten dock försändelser upp till 10 kg. Posttjänsten omfattar bland annat adresserade brev, paket, dagstidningar och tidskrifter.

Inrikespost behöver inte uppfylla några kvalitetskrav enligt direktivet. Medlemsstaterna ansvarar själva för att fastställa normer för kvalitet, särskilt gällande befordringstider och tjänsternas tillförlitlighet. Enligt postförordningen (2010:1049) måste minst 95 procent av de inrikes brev som är avsedda för tvådagarsbefordran och som lämnats in före angiven sista inlämningstid delas ut inom två arbetsdagar. Postnord är skyldigt att tillhandahålla en tjänst som garanterar utdelning inom två arbetsdagar, men det finns inga ytterligare krav på vilka tjänster Postnord ska tillhandahålla. Gällande finansiering ska tillgången till den samhällsomfattande posttjänsten säkerställas genom upphandling om det är nödvändigt med hänsyn till kostnaderna för att tillhandahålla tjänsten enligt postlagen.

Postnord införde 2022 varannandagsutdelning, vilket innebär att de flesta brev bara delas ut varannan dag. Paket och expressbrev delas dock ut varje arbetsdag och Postnord erbjuder en tjänst för daglig utdelning av adresserade dagstidningar. Post- och telestyrelsen anser att detta uppfyller kraven i postlagen.

I Sverige finns det två delar inom postmarknaden: brevmarknaden och paketmarknaden. Postnords infrastruktur ser olika ut för brev respektive paket. Brev delas in i tre kategorier: brevlådepost, kontorspost och sändningspost. Befordran av brevlåde- och kontorspost kräver ett kostsamt system med avancerade sorteringsmaskiner. Endast Postnord har en sådan infrastruktur i Sverige, medan Citymail har ett nät för distribution av sändningsbrev. Postnord har en marknadsandel på strax under 80 procent på brevmarknaden, Citymail har ungefär 20 procent och övriga postföretag har ungefär 1 procent.

Paketvolymerna ökar och flera företag med rikstäckande nät för leveranser finns nu på marknaden. Postnord har en marknadsandel på cirka 50 procent av den totala volymen.

Utredningen föreslår att den samhällsomfattande posttjänsten behåller sin nuvarande omfattning. På e-handelsmarknaden bedöms konkurrensen och tjänsteutbudet tala emot att Post- och telestyrelsen utser något företag att tillhandahålla den samhällsomfattande posttjänsten för paket.

För brev föreslås att definitionen i postlagen ändras till att bara gälla adresserade försändelser med kuvert eller motsvarande omslag som väger högst 2 kg och som transporteras av en tjänst avsedd för skriftligt innehåll, inklusive vykort och liknande.

Utredningen anser att Postnord inte bör återgå till daglig postutdelning efter att ha infört varannandagsutdelning. Utdelning varannan dag påverkar inte postens leveranstid negativt. Nackdelen är att dagstidningsprenumeranter som får sin tidning med posten får den dagen efter utgivningsdagen. Postnords utdelning av dagstidningar utgör dock mindre än 4 procent av den totala prenumererade upplagan och kostnaden för daglig utdelning skulle vara 690 miljoner kronor. Enligt utredningen rättfärdigar inte behovet av daglig utdelning den extra kostnaden. Då endast Postnord kan tillhandahålla brevdelen föreslås det även att den betydande nettokostnaden för bolaget ska ersättas med statsstöd enligt EU:s statsstödsregler.

För att förbättra rörelseresultatet föreslås att brevutdelningstiden ökas från 2 till 3 arbetsdagar. Dagstidningsprenumeranter som får tidningen genom Postnord kommer att få den ytterligare någon dag senare. Det föreslås att ett särskilt tidningsstöd övervägs utanför den samhällsomfattande posttjänsten. Utredningen föreslår också att det ska finnas en möjlighet att tillförsäkra den samhällsomfattande posttjänsten genom upphandling, dock inte på brevdelen eftersom det endast är Postnord som ska tillhandahålla den. På paketmarknaden är konkurrensen god och flera aktörer har rikstäckande nätverk. Utredningen menar dock att det kan komma behövas ett statligt ingripande för att tillförsäkra pakettjänster i glesbefolkade områden. Vid behov ska detta göras via upphandling.

Förändringar bör enligt utredningen träda i kraft 1 juli 2024.

## Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

## Stadsledningskontoret

**Stadsledningskontorets** tjänsteutlåtande daterat den 8 maj 2023 har i huvudsak följande lydelse.

För att en fungerande samhällsomfattande posttjänst ska kunna fungera anser stadsledningskontoret att utredningens förslag till förändringar är berättigade. Då

påverkan för mottagarna bedöms vara liten instämmer stadsledningskontoret i att det inte är motiverat att Postnord återgår till att dela ut post varje dag.

Stadsledningskontoret anser också att postförordningens kvalitetskrav på att 95 procent av berörda brev ska ha delats ut i tid bibehålls med hänvisning till vikten av tillförlitlighet.

Förändringarna bedöms inte ha någon organisatorisk eller ekonomisk påverkan för staden.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.